

ви для широкого впровадження у виробництво досягнень науково-технічного прогресу; виникає можливість організації виробництва на принципах ефективною економії всіх ресурсів. В умовах розвитку інтеграційних процесів в АПК об'єктивно формуються системно-інтеграційні принципи маркетингової стратегії та її напрямків.

Висновки. Маркетингову стратегію в умовах інтеграційних процесів в АПК слід розглядати як основу підприємництва в цілому, комплекс взаємозалежних елементів ділової активності, певну систему господарювання, інтеграційну систему виробництва і збуту. Маркетинговий інтеграційний синтез конструюється з метою досягнення максимальної результативності сумісного використання маркетингових інструментів, їх взаємодоповнення.

В умовах розвитку інтеграційних процесів в АПК формується відповідна маркетингова стратегія, складовими елементами якої є: безпосередня спрямованість на отримання кінцевого результату; вихід на експорт сільськогосподарської продукції; використання глобальних маркетингових принципів; масштабне залучення іноземних інвестицій у розвиток агропромислового виробництва.

Література:

1. Армстронг Г., Котлер Ф. Маркетинг. Загальний курс: Пер. с англ. – 5 – те вид. – М.: Вільямс, 2001. – 580 с.
2. Грушевський М. Початки громадянства (генетична соціологія) – Прага: 1921. – 340 с.
3. Кардаш В.Я., Павленко І.А., Шафалюк О.К. Товарна інноваційна політика: Підручник. – К.: КНЕУ, 2002. – 266 с.
- Ламбен Ж.-Ж. Стратегический маркетинг. Европейская перспектива. Пер. с франц. – Спб.: Наука, 2003. – 589 с.

УДК 338.512:633.003.13

ЗНИЖЕННЯ ЗАТРАТНОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ПРИ ЗАСТОСУВАННІ NO-TILL ТЕХНОЛОГІЇ

Вишневська О.М., д.е.н., доцент, Юхимець К.В., магістрант,

Ковальчук А.Г., магістрант

Миколаївський державний аграрний університет

Досліджено вплив No-till технології на зниження собівартості вирощування сільськогосподарських культур, адже це є досить важливим питанням кожного сільськогосподарського підприємства для отримання в результаті своєї виробничої діяльності максимального рівня прибутку.

Investigational influence of No-till of technology on the decline of prime price of growing of agricultural cultures, in fact it is the important enough question of every agricultural enterprise for a receipt as a result of the production activity of maximal level of income.

Постановка проблеми. Криза, що панує в нашій країні, змушує винаходити все нові і нові методи, технології зниження затратності виробництва, а тим самим підвищення рентабельності як ключового показника діяльності кожного підприємства. Тому в останній час для зниження затратності вчені

знаходять нові способи вирощування сільськогосподарських культур. Таким винаходом і стала досліджувана No-till технологія, яка в інших країнах світу використовується вже багато років.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні і практичні аспекти вивчення скорочення собівартості та підвищення ефективності виробництва сільськогосподарських культур знайшли своє відображення в дослідженнях вчених-економістів, зокрема: В.І. Бойка, М.Б. Лобаса, Р.П. Саблука, В.Ф. Сайко, М.І. Щура, О.В. Шебаніної, О.Г. Шпикуляка та інших.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування шляхів зниження затратності вирощування продукції рослинництва за допомогою No-till технології, дослідження її впливу на витрати, пов'язані з вирощуванням сільськогосподарських культур.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одними з найбільш прогнозованих та рекомендованих на сучасному етапі є технології, які базуються на використанні посівних комплексів для прямої сівби. Подібні технології широко застосовуються у світовому землеробстві, але переважно (до 95 % від загальної площі під "No-till" технологіями) на Американському та Австралійському континентах. Перехід на технологію мінімальної, а потім нульової обробки ґрунту починається зі збиральної кампанії, в ході якої подрібнені пожнивні залишки рівномірно розподіляють по полю. В результаті формується ґрунтозахисне покриття, яке протистоїть вітровій і водній ерозії, забезпечує збереження вологи, перешкоджає зростанню засміченої рослинності, сприяє активізації ґрунтової мікрофлори, є базисом для відновлення родючого шару та підвищення врожайності культур. На території ж Європи, у тому числі в Україні, такі технології ще недостатньо аргументовані для безперешкодного їх поширення. Скорочення витрат та підвищення протиерозійної ефективності супроводжуються не тільки позитивними, але й негативними змінами в ґрунті та можуть призводити до зниження врожайності культур.

Сутність інтенсивної технології полягає в оптимізації умов вирощування культури на всіх етапах її росту та розвитку, що означає: розміщення культури за кращими попередниками; застосування сортів інтенсивного типу, які позитивно реагують на високий агрофон, стійкі до полягання, мають високу якість зерна; оптимальне забезпечення культури елементами мінерального живлення з урахуванням їх вмісту у ґрунті на різних стадіях розвитку культури; дробове внесення добрив (азотних) згідно з даними діагностики ґрунту та рослин; застосування інтегрованої системи захисту рослин від шкідників, хвороб та бур'янів; регулювання росту рослин ретардантами; якісне виконання усіх технологічних прийомів, що сприяють захисту ґрунту від ерозії, нагромадженню вологи, створенню інших сприятливих умов росту рослин. Якщо господарство буде дотримувати всі правила інтенсивної технології, то успіх йому гарантовано.

Виконання зазначених заходів потребує належного контролю за технологією виробництва, тому впровадження інтенсивних технологій виробництва зумовлює посилення ролі аналізу у підвищенні урожайності культур.

No-till технологія, яка дозволяє здійснювати прямий посів, тобто кілька операцій за один прохід, зменшує тиск на ґрунт, заощаджує такі дорогі людські ресурси й дизельне паливо. За цією технологією на полях залишаються пожнивні рештки, до речі, чим більше, тим краще, завдяки яким зберігається волога й щороку зростає кількість природної органіки, що збагачує ґрунт. А, як наслідок, ця технологія з кожним роком робить землю все дорожчою. Швидкий перехід на технологію No-till, як свідчить вітчизняна практика, за умови грамотного та якісного виконання необхідних операцій (посів, внесення засобів захисту рослин та збирання врожаю) дає значні переваги за рахунок зниження собівартості вирощеної продукції.

Слід зазначити, що особливо ефективні результати отримують у регіонах з дефіцитом вологи (за рахунок підвищення врожайності). Хоча господарства, де зазвичай випадає достатньо дощів, також виграють (за рахунок зниження собівартості вирощеної продукції та уникнення водної ерозії). За підрахунками, при втраті 1 мм/га шару ґрунту південного чорнозему втрачається 76 кг азоту, 24 кг фосфору, 800 кг калію та багато мікроелементів, а для вирощування 1 т зерна потрібно в середньому 33 кг азоту, 10 кг фосфору, 26 кг калію.

Тому у боротьбі з ерозією ґрунту найбільш ефективним заходом є посів сидератів з наступним приорюванням. Наприклад, при посіві восени гороху-пелюшки змивання ґрунтів зменшується з 58 м³/га до 10 м³/га. Крім того, приорюється в ґрунт як цінне добриво 12,7 т/га надземної маси та 2,35 т/га коренів у повітряно-сухому стані [1]. Ерозійні процеси призводять до того, що створюються дуже низькі запаси вологи в ґрунті, зноситься величезна кількість найродючішого шару ґрунту, збільшується питома вага твердої фази, підвищується щільність ґрунту на 10-30%, знижується шпаруватість на 10-20%, погіршується структура ґрунту [2]. Проте для поповнення запасів вологи у ґрунті один раз на п'ять років у посушливих умовах необхідно застосовувати чорний пар, але більш часто не можна, бо посилюється деградація ґрунту. Нерідко запаси продуктивної вологи на сидеральних парах бувають вище ніж на чистих, особливо в підорному шарі. Пов'язують це з тим, що на чистих парах ґрунт під впливом багаторазових культивувань дуже ущільнюється, а на сидеральних парах, завдяки проникненню кореневої системи в підорний шар вода без особливих перешкод накопичується в нижчих шарах ґрунту навіть у весняно-літній період.

При посіві озимих сидеральних культур використовують, як правило, посіви озимого ріпаку або суміш озимої вики з озимим житом. За використання озимого ріпаку, як сидерального добрива, варто пам'ятати, що він досить вибагливий до родючості ґрунту. При врожаї насіння 2,5 т/га він виносить з ґрунту 132–138 кг азоту, 54-58 кг фосфору і 162-169 кг калію. Тому ріпак дуже чутливий до внесення органічних та мінеральних добрив і їх післядії. Щоб отримати високий урожай зеленої маси ріпаку, під оранку вносять повне мінеральне добриво дозою N30-45P45-60K40. Під час сівби вносять 10-15 кг/га азоту, фосфору і калію у вигляді складних гранульованих добрив. Після рано зібраних попередників ріпаку проводять лушення стерні дисковими знаряддями на глибину 6-8 см у два сліди. Орють на глибину 20-22 см

плугами з передплужниками, укомплектованими кільчасто-шпоровими котками і середніми боронами. З появою сходів бур'янів поле культивують на глибину 5–6 см, при утворенні ґрунтової кірки – боронують. Проти багаторічних бур'янів ефективна глибока культивування на 14-16 см через 12-17 днів після лушення стерні попередника.

Деякі розрахунки, що допоможуть більш докладно зрозуміти значущість технології, представимо в табл. 1.

Таблиця 1

Переваги No-till технології перед традиційною на прикладі вирощування ярого ячменю

Показники витрат	No-till грн./га	Традиційна грн./га	Економія грн./га
Оплата праці	63, 94	87, 36	-23, 42
Нарахування	14, 66	20, 02	-5, 36
Посівний матеріал	187, 72	187, 72	0,0
Добрива	198, 05	198, 05	0,0
Дизельне паливо	47, 73	47, 73	0,0
Дизельне масло	136, 8	357, 6	-220, 8
Амортизація	383	543, 4	-160, 4
Поточний ремонт	81, 65	122, 47	-40, 82
Електроенергія	13, 23	13, 23	0,0
Наймана техніка	120, 29	120, 29	0,0
Витрати на харчування	11, 81	11, 81	0,0
Наймана праця	214, 36	214, 36	0,0
Накладні витрати	304, 46	334, 9	-30, 44
Всього грн. на 1 га	1786	2280, 54	-494, 54
Урожайність, т/га	4, 0	4, 0	0,0
Собівартість, грн./т	446, 5	570, 14	-123, 64

Розроблено автором з використанням [3]

Запровадження технології може у 20 разів зменшити обсяги ручної праці та збільшити середній рівень врожайності зернових культур до 50,0 ц/га. За рахунок використання сидеральних парів збільшення в ґрунті основних елементів мінерального живлення становило: на 12,8 кг/га азоту, 34,0 калію та 29,8 кг/га фосфору по вико-вівсу на сидерат, на 34,1 кг/га азоту, 15,5 калію та 47,6 кг/га калію по гороху на сидерат, порівняно з чорним паром без внесення органічних добрив. По чорному пару з внесенням органічних добрив дані прибавки становили 17,4; 49,5 та 66,6 кг/га.

Отже, технологія N-till є технологією самовідновного землеробства. Зростання рівня врожайності пшениці озимої за незмінної площі посіву та скорочення витрат на паливо-мастильні матеріали, ліквідація витрат на добрива нададуть можливість скоротити собівартість одного центнера продукції майже на 13 гривень. За незмінної середньої ціни реалізації одного центнера пшениці та існуючого рівня собівартості можна отримати приріст прибутку на одиницю площі посіву на рівні 833 гривень.

Наприклад, у Німеччині підраховали, що технологія No-till забезпечує такі економічні переваги порівняно з традиційною технологією: на 39% зни-

жуються капіталовкладення в сільгосптехніку, на 75% зменшуються потреби щодо потужності тракторів, на 80% знижуються затрати праці, на 84% зменшуються витрати пального. В Україні широкого застосування технологія No-till здобула у Корпорації «Агро-Союз» Дніпропетровської області, де в обробітку знаходиться 12 тис. га. Для вирощування сільськогосподарських культур використовується сучасна техніка, яка у поєднанні із інтенсивною технологією забезпечує високу віддачу вкладеного капіталу.

Висновки. Застосування No-till технології дозволяє значно скоротити витрати та посилити протиерозійну ефективність технологій. Однак застосування їх є економічно доцільним лише в перший рік застосування. Для більш ефективного контролювання забур'яненості посівів, поліпшення водно-фізичних властивостей ґрунтів, запобігання втратам урожайності культур та зниженню показників ефективності в наступні роки необхідно застосовувати рекомендований або мінімальний обробітку ґрунту в системі диференційованих заходів під культури в сівозміні. Запровадження технології може у 20 разів зменшити обсяги ручної праці та збільшити середній рівень врожайності зернових культур до 50,0 ц/га. Отже, застосування технології N-till є ефективним з економічної та екологічної точки зору та за досвідом інших країн може бути запропоноване для широкого застосування в сільськогосподарських підприємствах України, особливо в умовах гостроти та невирішеності питання збереження родючості ґрунтів та перспектив подальшого їх продуктивного використання. Отримання екологічної чистої продукції, у свою чергу, дозволить нарощувати експортний потенціал та підвищити конкурентні переваги вітчизняних товаровиробників в умовах Світової організації торгівлі.

Література:

1. Кирюшин В.И. Минимизация обработки почвы: итоги дискуссии / В.И. Кирюшин // Земледелие. – 2007. – № 4. – С. 28–30.
2. Сайко В.Ф. Системи обробітку ґрунту в Україні / В.Ф. Сайко, А.М. Малієнко – К.: ВД «ЕКМО», 2007. – 44 с.
3. Сайко В.Ф. Актуальні проблеми землеробства: простих шляхів мінімалізації обробітку ґрунту не буває / В.Ф. Сайко // Техніка АПК.– 2008. –№ 1. – С. 8–14.

УДК: 658.14/17.011.4

СУТНІСТЬ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВ ТА ІХ СУЧАСНИЙ СТАН

***Кравчук Л.С., к.е.н., доцент, Музичук В.М., магістрант
Миколаївський державний аграрний університет***

У даній статті висвітлено сутність доходів підприємств та доходів від реалізації продукції, проведено порівняльну характеристику рівня доходів від реалізації сільськогосподарської продукції протягом декількох років. Крім цього, охарактеризовано актуальність і потребу розроблення стратегії збільшення доходів підприємства, висвітлено можливості та шляхи їх підвищення.

This article highlights the essence of business income and income from sales, conducted comparative description of the revenues from the sale of agricultural products for several years. In addition, characterized the urgency and the need to develop a strategy to increase revenues enterprises, highlights the opportunities and ways to improve.